books2ebooks.eu

WILDE, OSCAR

Balladen om fängelset i Reading : Öfvers. från engelskan af Bertel Gripenberg

1907

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

■ Få samma utseende och känsla som med originalet!
■ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
■ *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
■ *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
*Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.
■ Villkor för användning: https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: https://search.books2ebooks.eu
Mer information finns tillgängliga via https://books2ebooks.eu boken.

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Vitt.
Utl.

G. HEDBERG
KUNGL.
HOFBOKBINDARE
STOCKHOLM

Sv. 08/462

OM FÄNGELSET I READING

AF

OSCAR WILDE

ÖFVERSÄTTNING
FRÅN ENGELSKAN
AF

BERTEL GRIPENBERG

ÅBO
TRYCKERI
OCH
TIDNINGS
A-B:S
FÖRLAG

Oscar Wilde

BALLADEN

om fängelset i Reading

Denna öfversättning utgifves i en upplaga af 975 exemplar. Därjämte har tryckts 25 numrerade exemplar, af hvilka detta är **N:o 2**

—

Pärmvignetten är tecknad af artisten Axel Haartman

—

Tryckeri: Åbo Tryckeri och Tidnings Aktiebolags Tryckeri

—

Åbo 1907

BALLADEN

om

Fängelset i Reading

af

OSCAR WILDE

Öfversättning från engelskan

af

Bertel Gripenberg

Åbo Tryckeri och Tidnings Aktiebolags
Förlag

Jrocken röd som vin och blod
ej mera var han klädd —
där klibbade vin och blod vid hans hand,
när gärningen var skedd,
när han greps hos den som han haft kär,
och mördat i hennes bädd.

Han gick bland andra fångar nu
med cricketmössa på,
hans gång var vårdslöst lugn och lätt
i fukthusdräkten, den grå;
men aldrig än har jag sett en blick
som längtat mot himlen så.

Ja, aldrig så mot himlen drog
en blick, en längtande håg,
en blick mot den lilla, blåa rand,
som från borgens gård man såg,
mot den solblå strimman med hvita moln
i silfverseglande tåg.

I en annan ring i samma kval
jag vandrade af och an
och undrade hvad brott som fört
hit denne arme man.
Då hviskade en röst mig: „snart
i galgen hänger han!“

Krist hjälpe! Grundfast fängselmur
stod vacklande för min blick.
En färg lik en hjälm af glödgadt stål
nu himlens fäste fick;
och känslan af mitt eget kval
ur min kvalda själ förgick.

Jag visste nu, hvad ödes hand
honom ingen ro beskär,
hvarför hans feberheta blick
så riktad mot höjden är.
Sin lefnads lycka har han dräpt,
ty är honom döden kär.

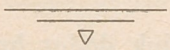

Ty svartsjuk dödar hvarje man
sitt käraste på jord,
en gör det med en giftig blick,
en med ett svekfullt ord,
den fege dräper med en kyss,
den tappre med blodigt mord.

De mörda i sin ålders höst
och i sin ungdoms vår,
med rasande vällust mången
till döds sitt offer slår —
men den som fattar knifvens skaft
till målet säkrast når.

För mycket älskar en, en ann'
för litet kärlek gaf;
och feg och tveksam mördar en,
en annan hård och braf;
sitt bästa döda alla — dock.
ej alla dö däraf.

Ej alla dö för bödelns hand
på lagens stränga grund;
med repet omkring hopsnörd hals
och duken för sin mund
de svingas ej i intet ut
i domens mörka stund.

Ej hvar och en af dödstyst vakt
bevakas dag för dag,
belyssnad, när i nattlig stund
han ber och snyftar svag,
att ej sitt lif han lykta må
före bödelns högtidsdag.

Ej hvar och en i gryningsljus
ser skräckgestalter stå:
scheriffen med sin frusna blick
och prästen böjd och grå,
och gulblek guvernören själf
i svart från topp till tå.

Och ryser ej af iskall skräck
i dräkten grå och vid:
där står ren läkarn med sitt ur,
beredd till höglärd id —
och uret pickar, tick, tick, tack,
och hamrar: „det är tid!“

Han känner ej den bittra törst
i strupen, torr som sand,
när bödeln sakta smyger in
med läderhandskad hand
och snör hans hals i slingan in,
som släcker törstens brand.

Han hör ej på hur ord för ord
hans dödsdom läses opp,
och ser ej lefvande ännu,
fast stum och utan hopp,
den öppna svarta kistan stå
och vänta på hans kropp.

Han stirrar ej ur gluggen ut
med ögat uppåt vändt
och skälfver icke stel och kall
vid bön och sakrament,
tills rysande han på sin kind
har Kaifaskyssen känt.

Sex veckor gardesryttarn gick
med cricketmössan på.
Hans gång var vårdslöst lugn och lätt
i tukthusdräkten den grå.
I evig längtan drogs hans blick
långt bort mot himlens blå.

Hur kan en blick från denna jord
så het mot höjden fly,
mot himlens lilla blåa rand
mellan fönstrets järn och bly,
mot himlens fält i murens glugg
mot seglande silfversky?

Ej sina händer fegt han vred
likt en som hoppas än,
likt en som när en dåres hopp
djupt i fördömelsen;
han drack blott morgonens luft och njöt
af sol på himmelen.

Ej sina händer fegt han vred
med usla jämmerskrin,
blott morgonluft han drack hvar dag
som lugnande medicin,
med öppen mun han solljus drack
som ett kraftigt hälsovin.

Så sällsamt var att honom se,
där tyst åstad han skred
så lugn och rak som till parad
på lägerplatsens hed,
den man, som bar en sådan skuld,
och bödelsdöden led.

Den stolta ek, den alm så vek,
de äro sköna trän,
men fruktansvärd, af maskar tärd
står galgen i månens sken,
i natt och fukt den bär sin frukt
af död och dödmansben.

En upphöjd plats är en hedersplats,
ett mål för mänskligt begär,
den högsta ändå, som en man kan nå,
i höga galgen är,
när i bristande brand mot himlens rand
den sista blicken bär.

Vid hvinande sträng går dansens sväng
i lifvets lustiga ring,
och lutans slag på glädjens dag
är visst ett kostbart ting,
men den syn är gemen, när hängande ben
i luften dansa omkring.

Vi gingo i en annan krets,
som reglementet bjöd,
dock tänkte ingen ibland oss
mer på sin egen nöd;
vi sågo ständigt honom blott,
som gick mot galgens död.

Med kvalfullt öga hvarje dag
på honom såg enhvar,
och sporde sig, om ej man själf
på samma öde bar.
Hvem känner väl den stund, då ens själ
till mörkrets afgrund far?

Men så en dag sågs han ej mer
ibland oss andra gå,
då visste jag att han skulle nu
inför domarbordet stå —
för allan tid på Guds gröna jord
våra vägar skiljdes då.

Likt fartyg vigda till undergång,
som mötas utan signal,
så bytte vi flaggors hälsning ej,
och ej salut och tal;
vi möttes aldrig i helig natt,
allenast i dagens kval.

I tukthusmurens skugga djup
vi voro ett värdigt par,
som af mänskor öfvergifvet
och af Gud förgätet var.
Och syndens snara, en ring af järn,
kring bådas strupar skar.

I tornets djup är stenen hård
och dagern blek och njugg,
och fjärran himmel ser han blott
i blyinfattad glugg;
bredvid står väktarn dag och natt
och ser på honom i mjugg.

Beständigt stum, en skugga lik
vid hans sida väktarn står,
han vakar tyst i dödstyst natt
öfver fångens bön och tår,
att icke bödelns högtidsdag
han förekomma får.

Herr guvernörn är stram och sträng,
hans ordning är bekant.
„En naturlig process“ är döden blott,
säger doktorn klokt och sannt.
Hvar dag hör fången bibelns ord
af häktets predikant.

Två gånger röker han hvar dag,
och två stop öl han förtär;
och ingen ängslig fruktan han
fördold i hjärtat bär.
Han yttrade blott, att galgens rep
ett präktigt smycke är.

Men hvi hans tal så sällsamt var,
ej sporde väktaren,
ty den ett väktarkall har fått,
är ej lik andra män,
insegel bär han på sin mun
och mask för ögonen.

Ty tjänsten fordrar kalla män
med hjärtan af järn och stål.
Hvad båtar väl barmhärtighet
i detta mördarhål?
Hvar finnes det milda ord, som här
ännu kan nå sitt mål?

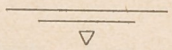

I samma ring, omkring, omkring,
i samma takt och ton
vi vandrade i kretsen rundt,
en ömklig procession,
med fjättrad fot vårt öde mot,
en mörksens bataljon.

Med fingrar rispade till blods
vi repade vår dref,
vi skurade och blankade
tills stålblankt allting blef,
tills hvarje cell var snygg och ren
som regeln föreskref.

Vi sydde säckar och bokade sten,
som trälar i träldomstjällen,
vi trådde trampkvarnens plågohjul
och sjöngo psalmer om kvällen —
men dock smög ångest långsamt in
och dolde sig i cellen.

Den kröp så sakta, den smög sig in
så tyst och oåtspord,
tills plötsligt vi sågo en dyster dag
med fasa utan ord
nere på gården en nygräfd graf
i fuktig, gapande jord.

En öppen, nygräfd, sandgul graf,
som tyktes offer kräfva —
öfver grafven stod som en dimma af blod,
att flämtande lungor kväfva;
vi visste det nu: när morgon kom,
skulle en ibland oss — sväfva.

Så drogo vi in med bäfvande sinn',
på död och pina vi tänkte.
Bland skymningsskuggorna sågo vi
hur bödelns ögon blänkte;
i celler fyllda af darrande kval
sig natten kolmörk sänkte.

En fasans natt blef denna natt.
Från dörr till dörr på tå,
där smögo tysta, trefvande steg,
där hördes fötter gå,
och spöklika ansikten skymtade fram
i hvarje dunkel vrå.

Men han — han låg i dröm försänkt,
i djup och ljuflig blund,
och dystra knektar undrade,
förvånade i grund,
att sömnens ro en man beskärs
så nära straffets stund.

Dock, sömnens ängel flyr från den
som mer ej gråta kan,
så vakade vi alla då
i natt, där hopp ej brann;
och iskall fasans andedräkt
sig smög från man till man.

Ty isande är känslan af
en annans skuld och brott,
och hvasst i sjuka hjärtans djup
skär smärtans törneskott.
Lik brinnande blår i öppna sår
är en tår öfver andras brott.

På mjuka sulor knektarna
sig smögo i nattlig väkt
och stirrade i hvarje cell
med stela blickar fräckt.
I hvarje cell låg en gestalt
i bön på golfvet sträckt.

Så ropade vi högt till Gud,
som fjärran från oss bor,
och midnattstimmens mörker var
vårt svarta sorgeflor.
Som Kristi pinas bittra nöd
var vår ånger blek och stor.

Och hanen gol emot morgonsol,
emot dag som aldrig grydde,
i vinklar och vrår så långt mörkret når
knäböjande fångar flydde.
Och hvarje själ i gycklande spel
den skygga sömnen skydde.

Ett koppel lik, som med vild musik
sitt arma byte hetsar,
gick skuggornas dans i månens glans
kring tornens tinnar och spetsar,
den dansade in, från cell till cell
i vilda, hvirflande kretsar.

Där dansade spöken kring tak och golf,
de sväfvade hand i hand,
dödsdansen tråddes med lätta steg,
som en eldig saraband;
de yrde omkring, beständigt i ring,
som stormvind i ökensand.

Och dansen gick i spöklikt skick
med dystert raseri,
en vild maskerad i de dödas stad,
ett nattligt hexeri,
vid dansens språng de sjöngo en sång,
en dödsdans melodi:

O kval, vår mor! Hvad din värld är stor,
ack, lam är en fjättrad hand!
Ett tärningsspel om en mänskosjäl
är ett spel om rike och land;
förlorad är den som längtar igen
till hemliga synders brand.

Ej dunst och skum i öde rum
är det, som hvirflar så;
nej, kött och blod i nattlig dans
vid kedjors rassel gå.
Vid Kristi sår! i skräck och nöd
nu trötta pulsar slå.

I ring, gif akt! Omkring i takt,
i vaggande valsmanér,
i vild galopp, med trippande hopp
går det trapporna upp och ner.
En spöklig hop med skratt och rop
åt pinans böner ler.

Ren klagade kylig morgonvind
fast natten ej än var svunnen.
I nattens jättespindelnät,
i djupa fängselbrunnen
af skräck för hård rättfärdighet
hvar maska var färdigspunnen.

Och vinden hven genom märg och ben
som om efter lik han tjutit;
det var som en snara af ordlöst kval
kring hvarje hals sig slutit.
O, klagande vind, du seneschall!
hvad hade väl vi förbrutit?

Dock ändtligt syntes på kalkad vägg
som ett galler af skuggor sydt,
en gråblek fyrkant, som bar bud
att natten sist dock flytt —
då visste jag, att för en af oss
hans sista morgon grytt.

När enligt reglementets bud
hvar cell var sopad ren,
en fläkt af frusna vingar slog
emot oss hvar och en,
ty Dödens Herre nalkades
i gråblekt gryningssken.

Han red ej käckt i purpurdräkt
på snöhvit fåles rygg;
tre alnar tåg på armen låg,
hans gång var lömsk och stygg,
hvar synd som brann belönar han
i stillhet blek och skygg.

Det var som att i kärr och dy
i mörker framåt sträfva,
ej vågade en hviskad bön
från kalla läppar sväfva.
Och dödt i hvarje hjärta var
vårt hopp, vår lust att lefva.

O, människors rättfärdighet,
hur hård är dock din själ!
Så lugn och liknöjd trampar du
både stark och svag ihjäl,
du bleka fadermöderska
med tung och järnskodd häl!

Vi bidade de åtta slag,
snart uret skulle slå —
det åttonde är dödens slag,
befallningen att gå,
det skarpa ryck i lifvets tråd,
som alla vänta på.

Vi väntade på urets slag
i tyst och kvallfull bidan,
förstenad syntes hvarje blick,
förstummad var hvar kvidan,
som dofva trummors fjärran dån
hvart hjärta slog mot sidan.

Med ton som ljöd så hes och spröd
begynnte slaget klinga,
det klang och ljöd likt rop, som nöd
och kval ur hjärtan tvinga;
med klang af ångest, natt och död
dödsklockan hördes ringa.

Och som om sömnens mara grå
i alptung dröm oss red,
i drömmen repet sågo vi
från galgen hänga ned,
vi hörde fjärran hans sista ord,
som hest i vinden kved.

Och all den nöd som honom böjd
till hans sista vilda skri,
hans ångers bett, hans plågas svett
i fjärrsyn sågo vi —
ty den som lefver mångas lif
blir deras död ej fri.

Den dag en dödsdom försiggått
blir ingen gudstjänst af,
ty prästens hjärta är för svagt
för sådant tjänstekraf;
där bor ej andakt i hans blick —
den är dunkel som en graf.

Till middagsstunden dröjde så
enhvar i ensam cell;
då hördes nycklars rasslande
och tröga gångjärns gnäll,
vi smögo nedför trappan ut
där dagern lyste grell.

Vi smögo ut i Guds fria luft —
för mången kraften svek;
så grå om hy var mången skurk
och mången tjuf var blek —
och heta blickar följde tyst
i fjärran molnens lek.

Ej mannablickar har jag sett
så heta mot himlen fly,
så längtande mot fjärran höjd
ur jordens stoft och dy,
mot himlens smala, blåa rand,
mot seglande silfversky.

Med blicken tungt mot jorden sänkt
bland oss gick mången man,
som visste sig förtjänat väl
den lön, den döde vann —
de hade mördat döda,
blott lifvets lycka han.

Den som förnyad synd begår
stör döda själars frid,
ur såren bryter bloden fram
som i längst försvunnen tid;
förgäfves den förrinner
så het och röd och strid.

Som cirkusklowner, sminkade
med mjöl och puderhvitt,
vi gingo på vår asfalt rundt
i regelmässig skridt,
med slappa, trötta, tunga steg
kring tukthusgårdens midt.

I samma spår, i samma krets
vi gingo man vid man,
i hvarje hjärna, het och tung
en storm af syner brann —
och ångest följde våra spår
och fasa förde oss an.

Och väktarne vandrade af och till
som boskapsherdar på väg,
så styfva och strama i uniform,
med tysta och långa steg;
vid deras stöflar klibbade kalk,
en vidrig, hvitgul deg.

Men där hvarest jorden uppgräfd var,
där syntes ingen graf,
där syntes endast smuts och sand
och hvita strimmor af
den brännande kalk som till svepningsduk
man åt den döde gaf.

En svepning fin och skön som hans
ej mången dödlig vinner.
I ensamhet i jordens djup
förintelsen han finner.
Han ligger naken, med kedjad fot,
begrafven i eld som brinner.

Och utan rast förtäres hans kropp
af kalk som regnet väter,
hvar natt förtär den hans skelett,
hans kött hvar dag den äter.
Den förtär hans kött, den bränner hans ben,
hans hjärta den ständigt fräter,

Tre år så kal och ofruktbar
förblifver denna fläck,
där gror ej gräs, där spirar ej
en ört ur markens träck,
mot höjden tigande den ser
som ett öga skumt af skräck.

De tro att mördarns hjärta skall
förhindra hvart frö att gro.
Det är ej sannt! Guds sköna värld
är mildare än de tro.
Som blod och snö skola rosor här
blomma i helig ro.

De röda spira ur hans mun,
de hvita ur hjärtat fram;
hvem vet hur Guds barmhärtighet
skall väga hans synd och skam?
Hvem vet väl, hvilka rosor gro
på korsets kala stam?

Ej vinröd ros, ej mjölkhvit knopp
kan lefva i luften här,
blott stenar är den växtlighet
som tukthusjorden bär;
dem ger man oss till tröst i nöd,
när smärtan bittrast är.

Ej skola rosor på hans graf
stå upp som stumma böner
på denna fläck af smuts och sand,
som korset icke kröner,
till tecken att Guds son har dött
för fallna mänskosöner.

Dock, fastän bärgfast fängselmur
på vakt kring grafven står,
fast kedjad själ i nattlig stund
ej ut på vandring går,
men blott på osäll hviloplats
i natten gråta får,

Så har han ro, den arme, här
i djupt och tryggt förvar.
Ej följes han af vanvettsskräck
hvar natt, hvar morgon klar.
Den jord, där nu han sofver stum,
ej sol, ej måne har.

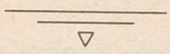

De hängde honom som ett djur
förutan klockors ljud,
och utan mässa sände de
hans själ till domens Gud.
Och kroppen vräktes i en grop
förutan svepningsskrud.

Den nakna kroppen gåfvo de
åt flugorna till spis.
Hans brustna blick och svullna hals
blefvo hjärtlöst gyckels pris —
den döde syndarn hånades
på råa knektars vis.

Och ej på denna skammens graf
en präst i böner stod;
där restes icke Kristi kors,
försoningens klenod,
för honom, som var en af dem
som köpts med Jesu blod.

Så är det bäst; han gäldat har
sin skuld med mer än gull,
och främlingstårar gråta nu
medömkans urna full —
men osäll, biltog är enhvar
som sörjer för andras skull.

Ej mer jag vet om rättfärdighet
månde bo i mänskors lagar,
men hvarje fånge i pinans grop,
som ensam och plågad klagar,
han vet att hvar dag är lång som ett år,
ett år med långa dagar.

Jag vet blott ett: att hvarje lag
som man har gjort för man,
sen det första brodermordets blod
på den bäfvande jorden rann,
blott skiljer halmen från agnarna,
men ej hvetet skydda kan.

Ett vet jag än — det vore väl
om hvar och en det kände:
att hvarje fängelse är byggdt
af pina och elände.
Guds hjärta såras af de kval
hvarandra bröder sände.

Med galler skymmes solens ljus
liksom den milda månen,
och lika hett är helvetet
för brottslingen och fånen —
där ting har skett som han aldrig sett,
Guds son och mänskosonen.

Af giftig sådd en giftig brodd
i tukthusluften gror,
där stryps och kväfves dag för dag
hvad godt i mänskan bor.
Vid hög portal står hålögt kval
på vakt med hvassa klor.

Där svälta barn i hungersnöd,
och prygel dåren får,
med pisken botas svaghet där,
med syror öppna sår;
och hård af hat blir den som var
ett barn ännu i går.

Och hvarje cell i pinans tjäll
är en stinkande latrin,
en lukt så snöd af lefvande död
där blandas med spöets hvin.
Och aldrig dör, men ständigt rör
sig denna dödsmaskin.

Det unkna vattnet rinner trögt
genom struparna, tjockt som slem,
och krita smakar det bittra bröd
man girigt väger åt dem;
och vild af ångest blir nattens sömn
i detta afgrundshem.

För hungerkval och febertörst
vi våra ögon lycka,
åt fukt och frost ach tukthuskost
på axlarna vi rycka —
ty alla stenar om dagen vi lyft,
hvar natt våra hjärtan trycka.

Med midnattsmörker i sitt bröst,
med skymning i gallrad cell
arbetar i sitt helvete
hvar djäfvulens gesäll,
och tyngre evig tystnad är
än klockklang i stjärnlös kväll.

Och aldrig här af mänsklig röst
ett vänligt ord man sport.
Det vakande ögat i dörrens glugg
är liknöjdt, stumt och stort.
Hjälplös förfaller i bojor och galler
hvar själ på denna ort.

Så rostar man i kedjor bort,
förglömd, fördömd, allen;
en hädar vildt, en snyftar mildt
och liknöjd sitter en.
Men Herren Guds barmhärtighet
kan bryta hjärtan af sten.

Och hvarje hjärta, hvilket brast
i fängselhålans natt,
är likt ett öppnadt skrin som gaf
åt Herren Gud sin skatt;
en kostbar doft går ut däraf
som af nardus från Josafat.

Säll den ett brustet hjärta hjälpt
till nåd och salig ro —
blott ett brustet hjärta vinna kan
förlåtelse och tro,
blott där kan Herrens härlighet
och Kristi mildhet bo.

Den hängde med svullen purpurhals
och blick som stirrar död,
han väntar den som till paradis
den korsfäste röfvarn bjöd;
ej stöter Gud ett hjärta bort,
som brast i kval och nöd.

I mantel röd honom domarn bjöd
tre veckor blott af lif,
tre veckor blott att synd och brott
plåna ut ur ett syndigt lif,
att två den hand, som röd af blod
engång höll mördarns knif.

Sin hand som brände röd af blod
han tvådde med blodig tår,
blott blod kan rena oss från blod
och alla synders spår —
på stenen som Kain med blod begjöt
nu Kristi tecken står.

I Readings borg i Readings stad,
där finns en skammens bädd,
af brännande kalk är en hviloplats
åt en död soldat beredd;
han hvilar där utan kors och namn
i brinnande svepning klädd.

Tills Kristus väcker de döda upp,
må han hvila där han är;
ej suck, ej gråt, ej klagolåt
må höras på grafven där —
sin lefnads lycka har han dräpt,
ty är honom döden kär.

I dårskap dräper hvarje man
sitt käraste på jord.
En gör det med en giftig blick,
en med ett svekfullt ord,
den fege dödar med en kyss,
den trappre med blodigt mord.

Kungl. biblioteket, Stockholm
50001 000 804 463

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden